

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

MEKİK OYASI

Ankara, 2014

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. MEKİK OYASI.....	3
1.1.Mekik Oyasının Tanımı	3
1.2.Mekik Oyasının Uygulandığı Yerler.....	4
1.3.Mekik Oyası Tekniğinde Kullanılan Desen Özelliği	9
1.4.Mekik Oyası Tekniğinde Faydalanılan Kaynaklar	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2.MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME	12
2.1. Mekik Oyasında Kullanılan İplikler	12
2.1.1. İplik Çeşitleri	12
2.1.2. Mekik Oyasında Kullanılan İpliklerin Özellikleri	12
2.2. Mekik Oyasında Kullanılan Kumaşlar	14
2.3. Mekik Oyası Yapımında Kullanılan Araçlar	14
UYGULAMA FAALİYETİ	16
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	18
3. MEKİK OYASI YAPMA	18
3.1. Düz İlmek Yapma	18
3.2. Piko Yapma.....	18
3.3. Mekik Oyası Yapılırken Dikkat Edilecek Noktalar	19
UYGULAMA FAALİYETİ-1	20
UYGULAMA FAALİYETİ-2	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	32
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	34
4.1. Bitmiş Ürünü Ütüleme	34
4.1.1.Ütülemenin Önemi	34
4.1.2.Ürünü Ütülemede Kullanılan Araç ve Gereçler	34
4.1.3.Ürün Özelliğine Göre Ütü Yapmak	34
4.1.4.Ürünü Ütülerken Dikkat Edilecek Noktalar	34
4.2. Ütüden Sararan Yerlerin Temizlenmesi.....	35
4.3. Kola Çeşitleri	35
4.3.1. Koların Uygulama Şekilleri	35
UYGULAMA FAALİYETİ-1	37
UYGULAMA FAALİYETİ-2	38
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	39
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	40
5. KALİTE KONTROL	40
5.1. İplik Temizleme	40
5.2. Leke Çeşitleri	40
5.2.1.Leke Temizleme Yöntemleri	41
5.2.2.Leke Temizlemede Kullanılan Araç ve Gereçler	41

5.2.3.Leke Çıkarmada Dikkat Edilecek Esaslar	41
UYGULAMA FAALİYETİ	43
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI	46
KAYNAKÇA	47

AÇIKLAMALAR

ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Mekik Oyası
MODÜLÜN TANIMI	Mekik oyasının öğrenildiği materyaldir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşul yoktur.
YETERLİLİK	Mekik oyası yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında mekik oyası çeşitlerini tekniğe uygun olarak ürün haline getirebileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none"> 1. Ürüne ve renge uygun model belirleyebileceksiniz. 2. Ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz. 3. Tekniğe uygun olarak mekik oyası yapabileceksiniz. 4. Tekniğe uygun olarak ütü yapabileceksiniz. 5. Tekniğe uygun olarak kalite kontrol yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: İyi aydınlatılmış atölye Donanım: Atölye, yapılmış örnekler, dergiler, desen kitapları, iplik örnekleri, mekik çeşitleri, yapılmış örnekler, iğne, çeşitli iplikler, tığ, mekik, hazırlanmış kompozisyon, tığ, makas, leke çıkarıcılar, bez, kola çeşitleri, ütü, ütü bezi, ütü masası
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

El sanatları bir milletin kültürünü temsil etmektedir. Bir ülkenin gelenek göreneklerinin, yaşama biçiminin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Anadolu el sanatları grubunda yer alan mekik oyası, günümüze kadar gelmiştir. Türk kadını ve kızları çevresinde güzel gördükleri her şeyi kıyafetlerinde, evlerinde nakış, oya ya da dokuma olarak kullanarak çevresini güzelleştirmeyi amaçlamıştır. Kadınlarımızın yazmalarını süsleyen mekik oyası, çeşitli örtülerin kenarına süs ya da başlı başına örtü olarak yapılmıştır. Günümüzde ise yazmaların kenarında, çeşitli örtülerde ya da bunlardan başka takı, giyim ve dekoratif ürünlerde kullanılmak üzere mekik oyası yapılmaktadır.

Bu modül tekniğe uygun model belirleme, malzeme temin etme, mekik oyası yapma, ütü yapma, kalite kontrol, ürünü kolalama bilgi ve becerilerini içermektedir.

Siz de bu modül ile uygun çalışma ortamı sağlanarak mekik oyası yapma becerisini kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, mekik oyasını, mekik oyasının uygulandığı yerleri, desen özelliklerini ve kaynaklarını öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılmış olan mekik oyası çeşitlerini araştırınız.
- Mekik oyasının uygulandığı yerleri basılı kaynaklardan araştırınız.

1. MEKİK OYASI

Mekik oyası, Anadolu'da ve diğer ülkelerde yapılan bir çeşit oyadır. Yapılması zor gibi görünse de el alışkanlığı ile kolayca yapılabilir.

Mekik oyası, birbirini takip eden zincirlerden oluşur. Oya zincirlerinden gelen iplik, ucundaki mekik ile zincirlerin içinden geçer. Mekik oyaları, desene göre yapılır. Düz renkte yapıldığı gibi farklı renkler, ayrı mekiklere sarılarak birkaç renk ile de yapılır.

1.1.Mekik Oyasının Tanımı

Mekik oyası, iplik ve mekik adı verilen bir araçla yapılan düğüm ve piko tekniğiyle oluşan oya tekniğidir.

Resim 1.1: Mekik oyası örneği

1.2.Mekik Oyasının Uygulandığı Yerler

- Yemeli
- Masa örtüleri
- Oda takımı
- Yastık
- Perde
- Yatak örtüsü
- Çarşaf kenarları
- Çeşitli örtülerin kenar temizlemeleri
- Cüzdan
- Giyim süslemeleri
- Şapka
- Kolye
- Yelek
- Şal
- Abajur
- Mendil
- Takı

Kullanım alanına göre çok çeşitli mekik oyaları bulunmaktadır.

Resim 1.2: Mekik oyası örneği

Resim 1.3: Mekik oyası örneği

Resim 1.4: Mekik oyası örneği

Resim 1.5: Mekik oyası örneği

Resim 1.6: Mekik oyası örneği

Resim 1.7: Mekik oyası örneği

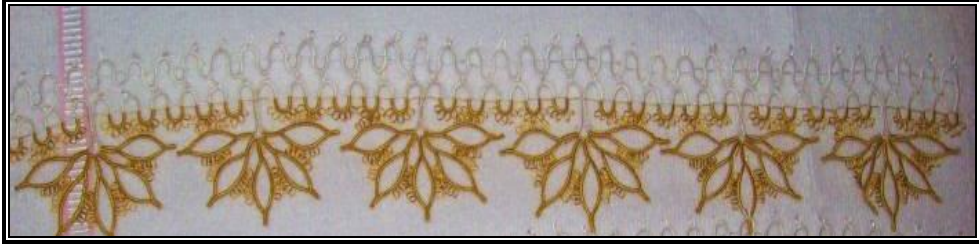
Resim 1.8: Mekik oyası örneği

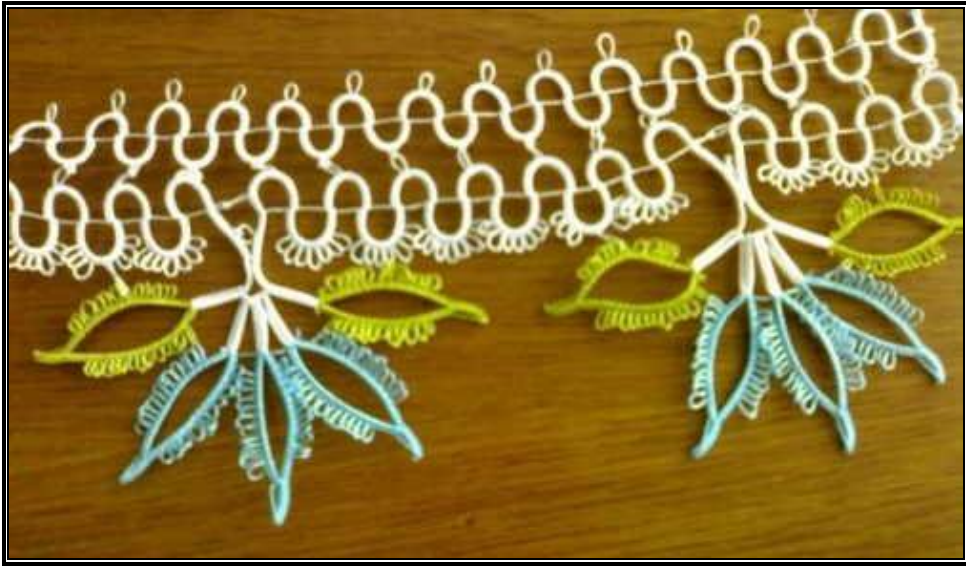
Resim 1.9: Mekik oyası örneği

Resim 1.10: Mekik oyası örneği

Resim 1.11: Mekik oyası örneği

Resim 1.12: Mekik oyası örneği

Resim 1.13: Mekik oyası örneği

1.3.Mekik Oyası Tekniğinde Kullanılan Desen Özelliği

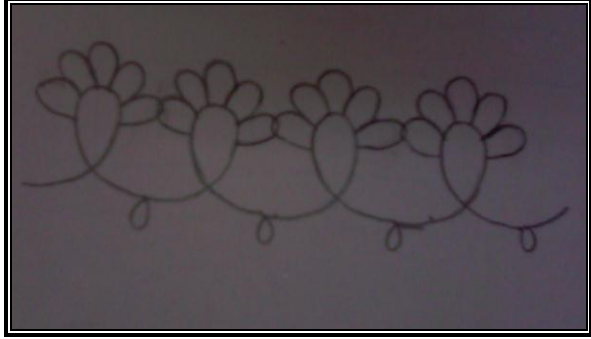
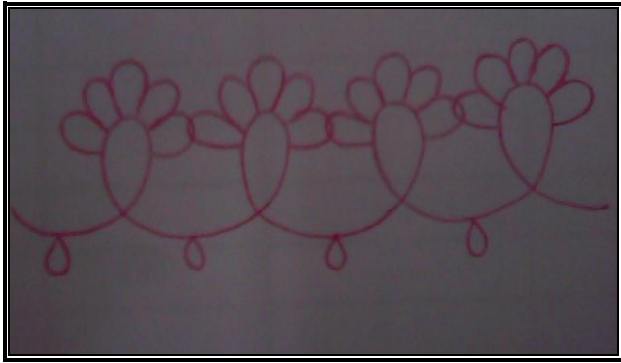
Mekik oyasının desen özelliği; bitkisel motif ve geometrik motif özelliği kullanılarak yapılır.

1.4.Mekik Oyası Tekniğinde Faydalanılan Kaynaklar

- Doğa
- Geometrik şekiller
- Yapılmış örnekler
- Müzeler
- Dergiler

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, mekik oyası deseni çizebileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ürün için model araştırınız. ➤	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yapılmış örnekleri araştırınız. ➤ Oya desen kitaplarını araştırınız. ➤ Müzelerde bulunan mekik oyalarının fotoğraflarını çekiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Model tespit ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ürünün teknik özelliklerine dikkat ederek modeli belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deseni çiziniz. ➤	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ürünün teknik özelliklerine dikkat ederek modeli çiziniz. <p>➤ Çizim 1.1: Desen çizimi</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Renklendirme yapınız. ➤	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kullanılacak yere uygun renk belirleyiniz. ➤ Birden fazla renk kullanılacaksa renklerin birbirine uygun olmasına dikkat ediniz. <p>➤ Çizim 1.2: Desenin renkli çizimi</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

UYGULAMA SORUSU

1. Mekik oyasına uygun desen oluşturarak çiziniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Mekik oyası için model araştırdınız mı?		
2. Model tespit ettiniz mi?		
3. Mekik oyası deseni çizdiniz mi?		
4. Ürünün teknik özelliklerini dikkat ettiniz mi?		
5. Renklendirme yaptınız mı?		
6. Kullanılacak yere uygun renk belirlediniz mi?		
7. Birden fazla renk kullandıysanız renkler birbirine uyuyor mu?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, Mekik oyasında kullanılan iplikleri ve özelliklerini, Mekik oyasında kullanılan kumaşları ve kullanılan araç ve gereçleri öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Mekik oyasında kullanılan iplikleri araştırınız.
- Mekik oyasında kullanılan kumaşları araştırınız.
- Mekik oyasında kullanılan araçları araştırınız.

2.MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME

2.1. Mekik Oyasında Kullanılan İplikler

2.1.1. İplik Çeşitleri

- Pamuklu iplikler: koton
- Keten iplikler: dantel iplikleri, sicim
- İpek iplikler: çamaşır ipeği, floş
- Yün iplikler
- Sentetik iplikler: naylon, orlon

2.1.2. Mekik Oyasında Kullanılan İpliklerin Özellikleri

- **Koton:** Pamuk ipliğinin, iki katının bükülmesinden meydana gelir. Çok bükümlü ve parlak görünümlüdür. Çeşitli renkte çile ve yumak hâlinde bulunur.

Resim 2.1: Koton iplik

- **Dantel ipliği:** Bükümlü, parlak, çeşitli renklerde piyasada bulunmaktadır.

Resim 2.2: Dantel ipliği

- **Çamaşır ipeği:** Parlak, sağlam ve güzel görünüşlüdür. Bir katı, iki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir. Çeşitli renkleri ve bu renklerin tonları vardır.
- **Floş:** İpek bükülürken bazı lifler kopar. Bu liflerden floş yapılır. Parlak ve güzel görünüşlüdür. Çeşitli renkte ve çileler hâlinde bulunur.
- **Naylon:** Çeşitli renkte, çok sağlam, parlak ve bükümlü ipliktir.

Resim 2.3: Naylon iplik

- **Orlon:** Kalın, bükümlü, parlak ve sağlam bir ipliktir.

2.2. Mekik Oyasında Kullanılan Kumaşlar

- Organze
- Keten
- İpek
- Şifon
- Terilen
- Krep jorjet
- Alpaka
- Çeşitli ipek kumaşlar

2.3. Mekik Oyası Yapımında Kullanılan Araçlar

- **Mekik:** Ortadan perçinle tutturulmuş, birbirine yakın benzeri iki parçadan meydana gelen mekik oyası yapımında kullanılan bir araçtır. Fildişi, plastik ve kemikten yapılmıştır. Uzunluğu 7 cm eni 2 cm'dir. Uçlarının birbirine yakın olması ipliğin kaçmaması içindir. Perçinli orta kısmında bulunan delik vardır. Buradan oya yapılacak iplik bağlanarak sabitlenir ve mekiğe iplik sarılır.

Resim 2.4: Mekiğin üstten görünüşü

Resim 2.5: Mekiğin yandan görünüşü

- **Makas:** Mekik oyası yaparken nakış makası fazlalık iplikleri kesmek için kullanılır.

Resim 2.6: Makas

- **Tiğ:** Mekik oyasında motifleri birleştirmek için kullanılır.

Resim 2.7: Tiğ

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, mekik oyasında kullanılan mekik, kumaş, iplik ve renklerini belirleyeceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Yapacağınız ürünü belirleyiniz.	➤ Kullanışlı olmasına dikkat ediniz.
➤ Ürüne uygun ipliğin cinsini seçiniz.	➤ Yapılacak ürünü dikkate alarak seçiniz.
➤ İpliğin rengini seçiniz.	➤ Kullanılacak yere ve zevkinize uygun renk seçiniz.
➤ Mekik seçiniz.	➤ Mekiğin kaliteli olmasına özen gösteriniz.
➤ Ürüne uygun kumaşı belirleyiniz.	➤ Seçtiğiniz mekik oyasının ipliğinin cinsine uygun kumaş seçiniz.
➤ Makası seçiniz.	➤ Nakış makası olmasına özen gösteriniz.
➤ Tığ seçiniz.	➤ Mekik oyasında kullandığımız ipliğin kalınlığına uygun seçiniz.
➤ Zemin rengini desene göre bez ayağı dokuma yapınız.	➤ Dokumanın düzgün olmasına dikkat ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

UYGULAMA SORUSU

1. Mekik oyasında kullanılan mekik, kumaş, iplik ve renklerini belirleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yapacağınız ürünü belirleyiniz.		
2. Ürüne uygun ipliğimizin cinsini seçiniz.		
3. İpliğin rengini seçiniz.		
4. Mekik seçiniz.		
5. Ürüne uygun kumaşı belirleyiniz.		
6. Makası seçiniz.		
7. Tığ seçiniz.		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, mekik oyası yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Mekik oyası yapılırken dikkat edilecek noktaları araştırınız.

3. MEKİK OYASI YAPMA

3.1. Düz İlmek Yapma

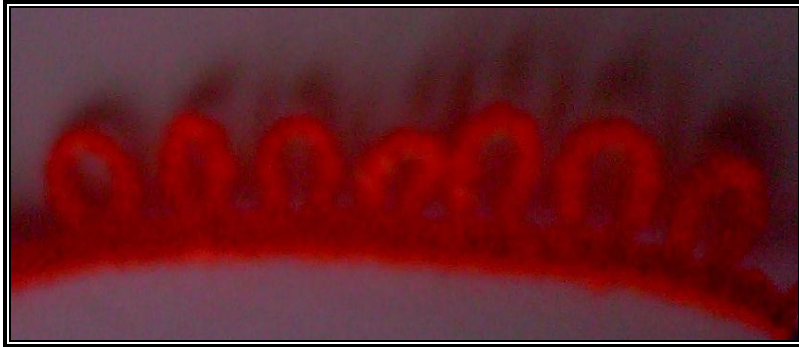
Mekik ile ipliğin üzerine yapılan düğümlere düz ilmek denir.

Resim 3.1: Düz ilmek

3.2. Piko Yapma

Piko, iki ilmek arasının açık bırakılıp sonra sıkıştırılması ile meydana gelen çıkıntılara denir.

Resim 3.2: Piko

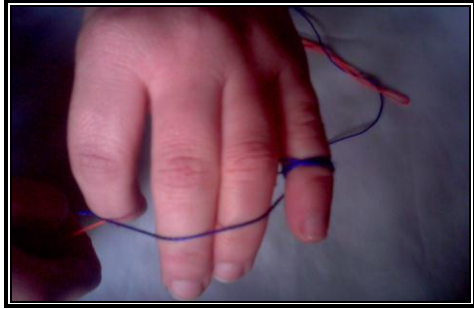
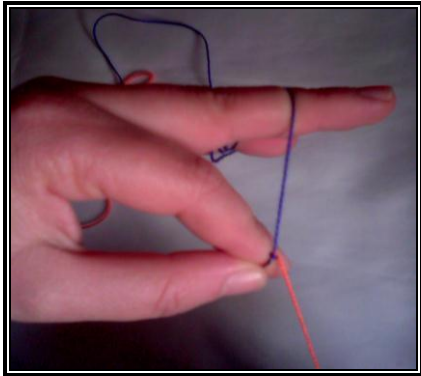

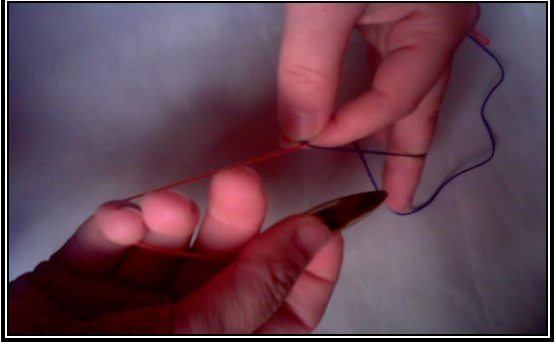
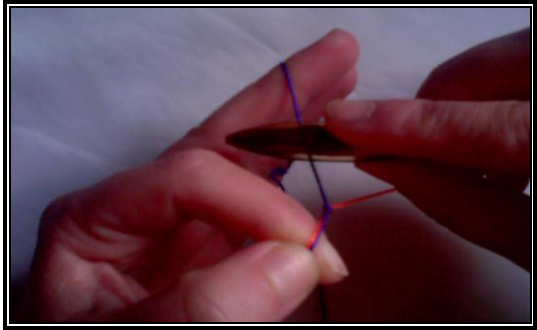
3.3. Mekik Oyası Yapılırken Dikkat Edilecek Noktalar

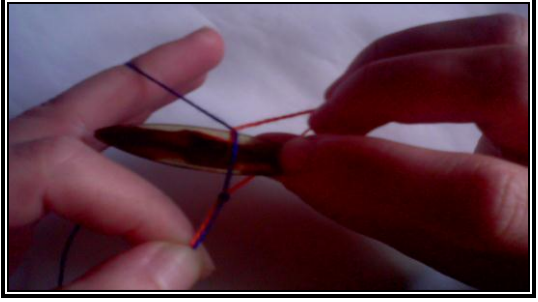
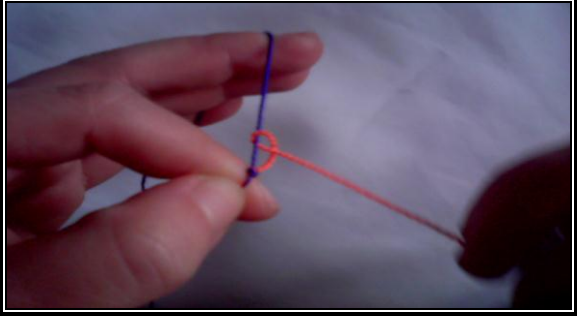
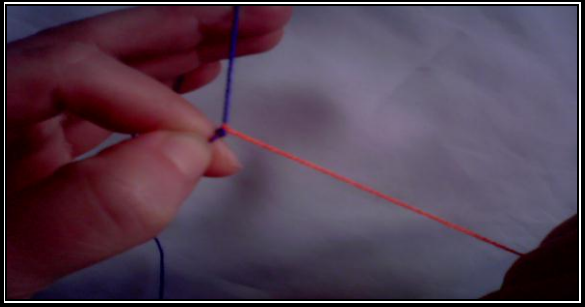
- Mekiğe iplik fazla sarılmamalıdır.
- Düğümleri fazla sıkılmamak gerekir.
- Düğümler sol elin baş ve işaret parmağı ile tutulmalıdır.
- İplik, yapılan düğümlerin arasından rahatça geçebilmelidir.
- Mekik sağ elle yatay hareket etmelidir.

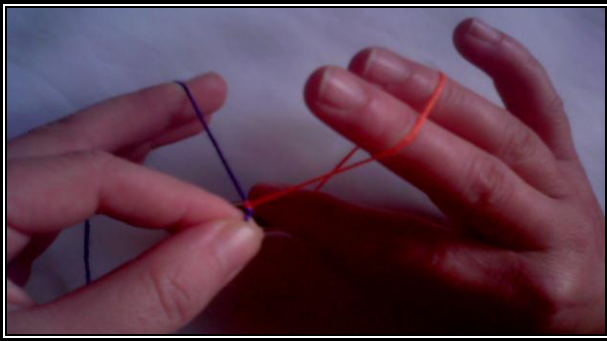
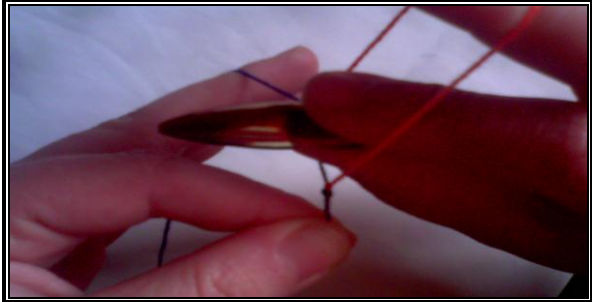
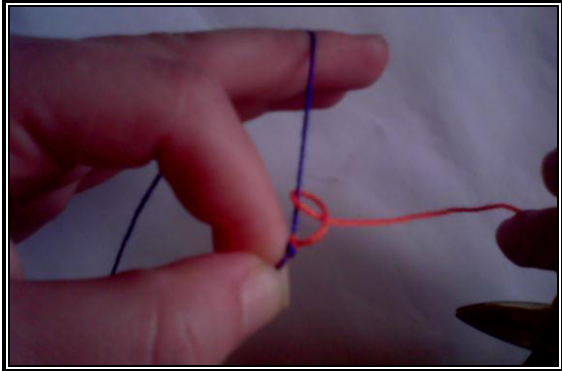
UYGULAMA FAALİYETİ-1

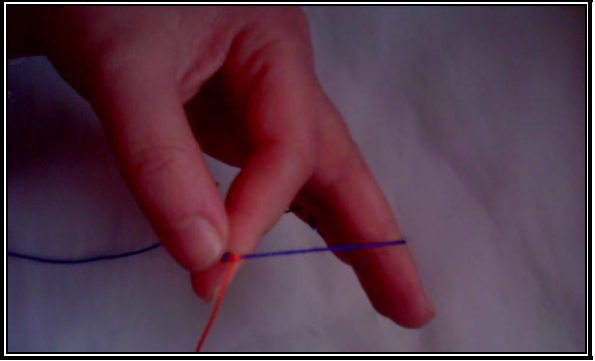
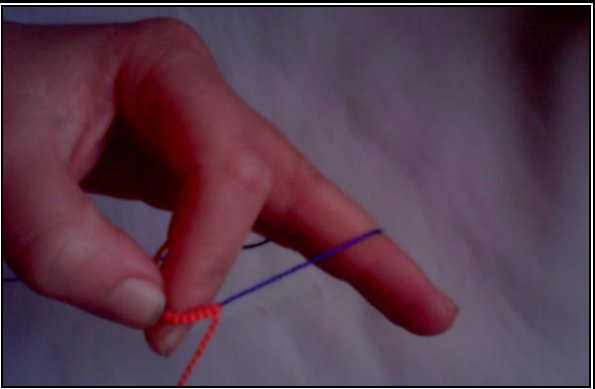
Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, düz ilmek yapabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliği mekiğe taşmayacak şekilde sarınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliklerin aynı bollukta sarılmasına dikkat ediniz. ➤ Mekiğin uçlarının açılmamasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aradan yürütülecek ipliği mekikten gelen ipliğin ucuna bağlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İki ipi sıkıca bağlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aradan yürütülen ipliği serçe parmağına 2 defa dolayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliğin kaymamasını sağlamak için sıkı dolayınız. <p>Resim 3.1.1: İp tutuş şekli</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bağlanan uçları parmaklarınızın üst kısmından geçirerek işaret ve başparmağınızla tutunuz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yüzük ve orta parmaklarınızı birleştiriniz. <p>Resim 3.1.2: İp tutuş şekli</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşaret parmağınızla orta parmağınız arasını 3-4 cm kadar aralayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3-4 cm araladığınız parmaklarınızın arasında kalan ipliğin gergin olmasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekiği sağ elinize alınız. ➤ Mekiği baş ve işaret parmaklarınızın arasında yere paralel olarak tutunuz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekikte bulunan ipi avcunuzun içine doğru tutunuz. <p style="text-align: center;">Resim 3.1.3: Başlangıç yapımı</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekikteki ipliği uzun bırakınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yaklaşık 20-25 cm açınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Avuç içinizi yere döndürünüz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekiğin düz tarafının yere paralel gelmesine dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekiği işaret ve orta parmağınızın arasında gerili olan ipliğin üstünden geçirip alttan alınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ara iplik gergin olmalıdır. <p style="text-align: center;">Resim 3.1.4: Başlangıç yapımı</p>

	 <p>Resim 3.1.5: Başlangıç yapımı</p>
<p>➤ Mekiği çekerek ipliğin düğüm- lenmesini sağlayınız.</p>	<p>➤ Ara ipliği gergin tutunuz.</p> <p>Resim 3.1.6: Düğümleme</p> <p>Resim 3.1.7: Düğümleme</p>
<p>➤ Aradan yürütülen ipliğin altından girip üstünden çıkınız.</p>	<p>➤ Mekiği yatay tutunuz.</p>

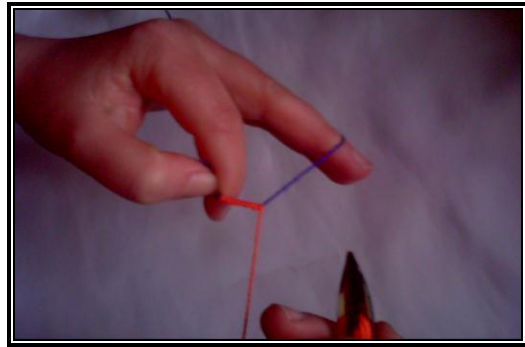
	 <p>➤ Resim 3.1.8: Ürüne dönüştürme</p> <p>➤ Resim 3.1.9: Ürüne dönüştürme</p>
<p>➤ Mekiği çekerek düğüm oluşturunuz.</p>	<p>➤ İlk düğümün yanına gelmelidir.</p> <p>Resim 3.1.10: Ürüne dönüştürme</p>

	 <p>Resim 3.1.11: Ürüne dönüştürme</p>
<p>➤ Aynı işlemleri tekrarlayınız.</p>	<p>➤ İşlem basamaklarını takip ediniz.</p> <p>Resim 3.1.12: Alt üst atışlar ile ürüne dönüştürme</p>

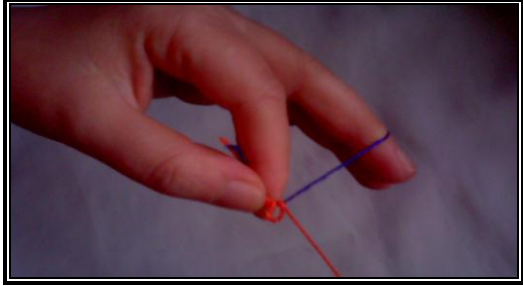
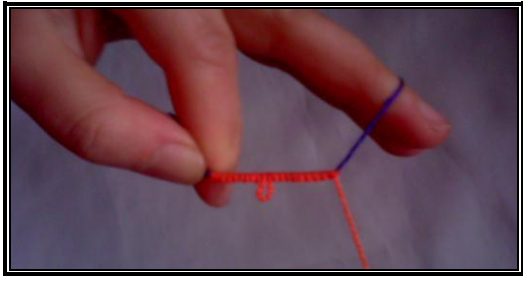
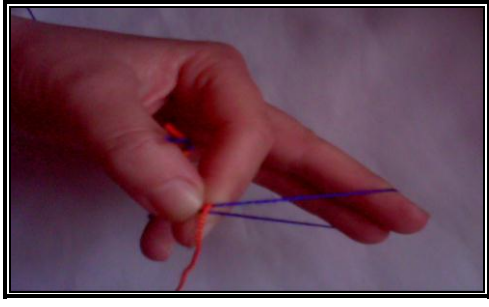
UYGULAMA FAALİYETİ-2

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak mekik oyası örneği yapabileceksiniz.

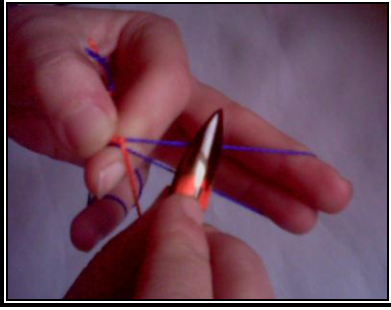
İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İpliği mekiğe taşmayacak şekilde sarınız.	➤ İpliklerin aynı bollukta sarılmasına dikkat ediniz. ➤ Mekiğin uçlarının açılmamasına dikkat ediniz.
➤ Aradan yürütülecek ipliği mekikten gelen ipliğin ucuna bağlayınız.	➤ İki ipi sıkıca bağlayınız.
➤ Aradan yürütülen ipliği serçe parmağınıza 2 defa dolayınız.	➤ İpliğin kaymamasını sağlamak için sıkı dolayınız.
➤ Bağlanan uçları parmaklarınızın üst kısmından geçirerek işaret ve başparmağınızla tutunuz.	➤ Yüzük ve orta parmaklarını birleştiriniz.
➤ İşaret parmağınızla orta parmağınız arasını 3-4 cm kadar aralayınız.	➤ 3-4 cm araladığınız parmaklarınızın arasında kalan ipliğin gergin olmasına dikkat ediniz.
➤ Mekiği sağ elinize alınız. ➤ Mekiği baş ve işaret parmaklarınızın arasında yere paralel olarak tutunuz.	➤ Mekikte bulunan ipi avcunuzun içine doğru tutunuz.
➤ Mekikteki ipliği uzun bırakınız.	➤ Yaklaşık 20-25 cm açınız.
➤ İçten yürüteceğiniz iplik üzerine 10 adet ilmek yapınız.	➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.

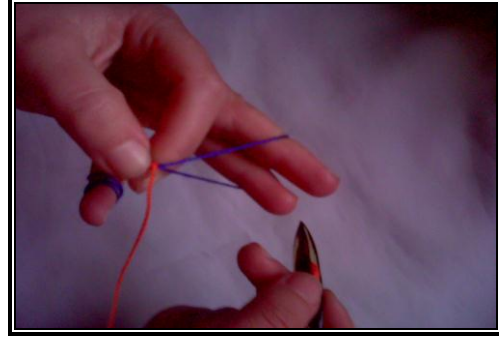
Resim 3.2.1: Alt üst atışlar ile ürüne dönüştürme

<p>➤ İçten yürüttüğünüz ipliğin üzerine 1 adet piko yapınız.</p>	<p>➤ Piko yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.</p> <p>Resim 3.2.2: Alt üst atışlar ile piko yapımı</p>
<p>➤ Yaptığınız pikoların yanına 10 adet ilmek yapınız.</p>	<p>➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.</p> <p>Resim 3.2.3: Alt üst atışlar ile piko yapımı</p>
<p>➤ İçten yürüttüğünüz ipliğin diğer ucunu baş ve işaret parmağınızın arasında sıkıştırınız.</p>	<p>➤ Ara ipliği tutunuz.</p> <p>Resim 3.2.4: Alt üst atışlar ile piko yapımı</p>
<p>➤ Parmağınızla sıkıştırdığınız ipliğin üstüne 1 adet ilmek yapınız.</p>	<p>➤ Piko yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.</p>

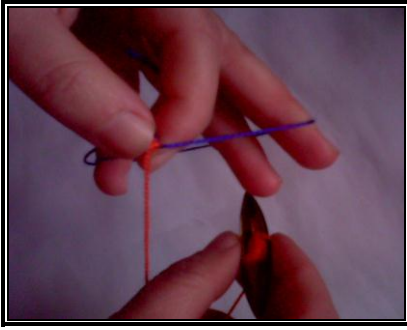
➤ **Resim 3.2.5: Piko yapımı**

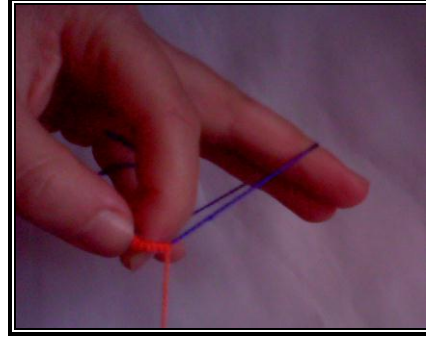
➤ **Resim 3.2.6: Piko yapımı**

- Yürüttüğünüz ipliği ayırınız.
- Ayırdığınız ipliğin üzerine 5 adet ilmek yapınız.

- Serçe parmağımızla çektiğimizde hareket etmeyen ipliğin üzerine ilmek yapınız.

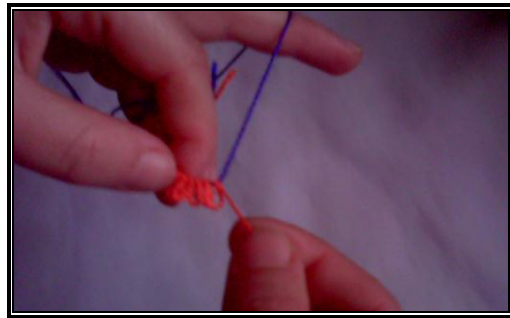
Resim 3.2.7: Piko yapımı

Resim 3.2.8: Piko yapımı

- İlmeklerin yanına 5 adet piko yapınız.

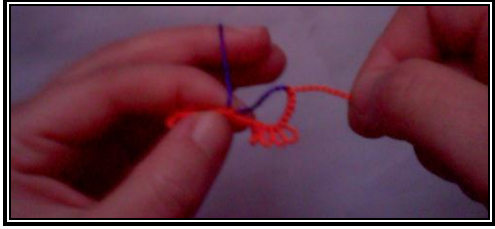
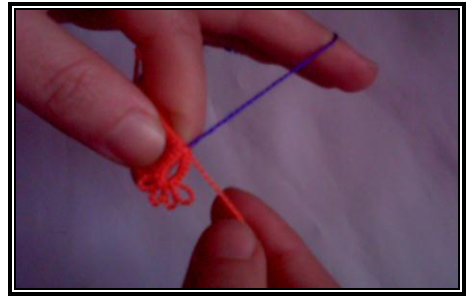
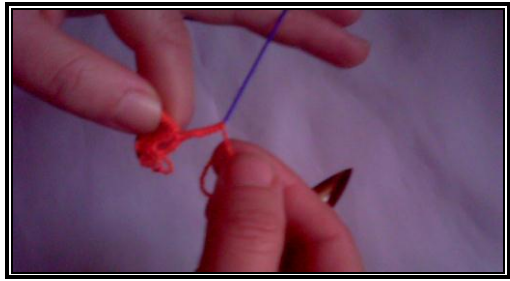
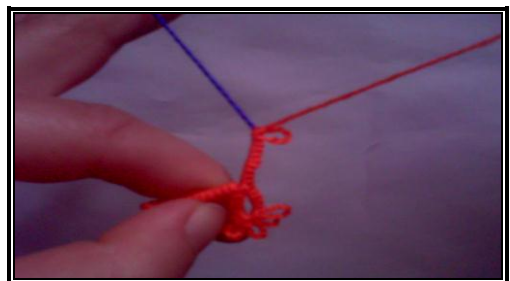
- Piko yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.

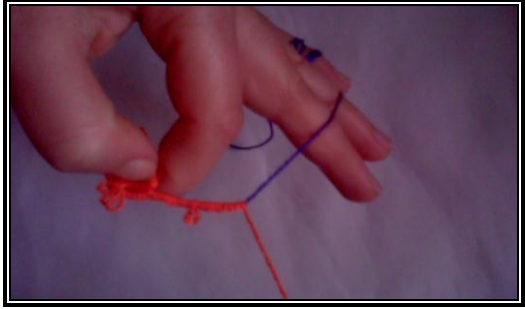
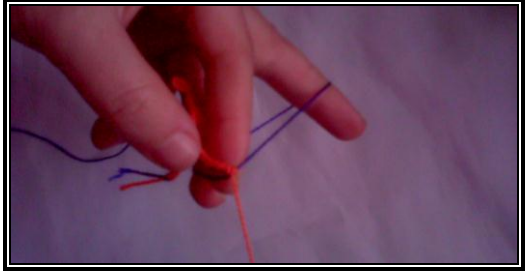
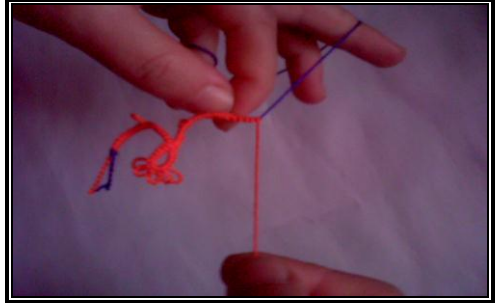

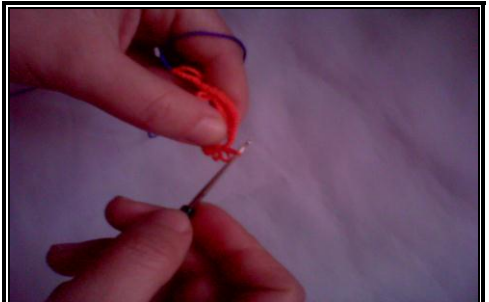
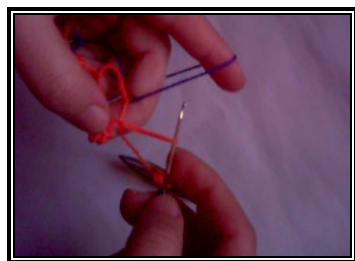

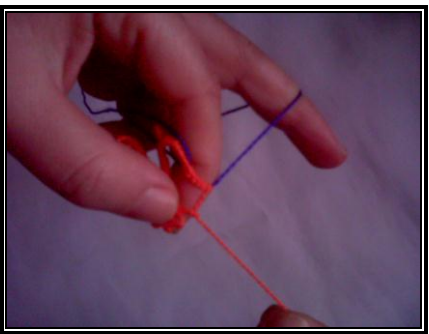
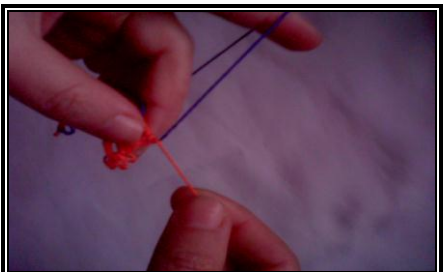
Resim 3.2.9: Piko yapımı

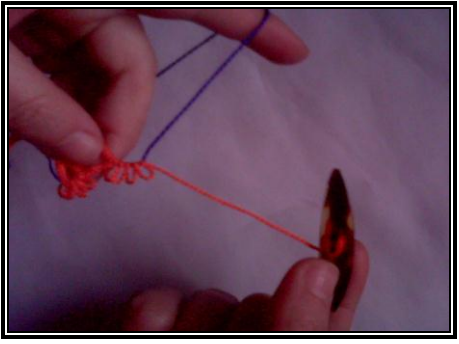
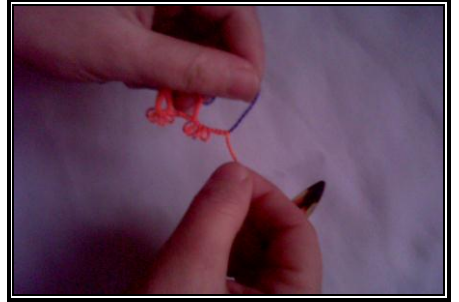
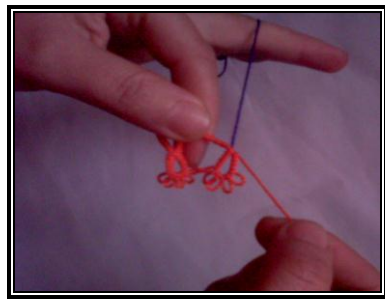

- Pikoların yanına 5 adet ilmek yapınız.

- İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.

	 <p>Resim 3.2.10: Pikonun birleştirilmesi</p>
<p>➤ Yürüttüğünüz ipliği çekerek sıkıştırınız.</p>	<p>➤ İpliği sıkıca çekiniz.</p> <p>Resim 3.2.11: Pikonun birleştirilmesi</p>
<p>➤ Yürüttüğünüz ipliğin üzerine 10 adet ilmek yapınız.</p>	<p>➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.</p> <p>Resim 3.2.12: Yeni piko yapımı</p>
<p>➤ İlmeklerin yanına 1 adet piko yapınız.</p>	<p>➤ Piko yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız.</p> <p>Resim 3.2.13: Yeni piko yapımı</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pikonun yanına 10 adet ilmek yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız. <p>Resim 3.2.14: Yeni piko yapımı</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İçten yürüttüğünüz ipliğin diğer ucunu baş ve işaret parmağınızın arasında sıkıştırınız. ➤ Parmağınızla sıkıştırdığınız ipliğin üstüne 1 adet ilmek yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ara ipliği tutunuz. ➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız. <p>Resim 3.2.15: Yeni piko yapımı</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yürüttüğünüz ipliği ayırınız. ➤ Ayırdığınız ipliğin üzerine 5 adet ilmek yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Serçe parmağımızla çektiğimizde hareket etmeyen ipliğin üzerine ilmekleri yapınız. <p>Resim 3.2.16: Yeni piko yapımı</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ İlk yaptığınız örnekle son pikonun arasından tıgı geçiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Son pikonun arasından tıgı geçiriniz. <p>Resim 3.2.17: Birleştirme</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıgı mekikteki ipliğe geçiriniz. ➤ Geçirdiğiniz ipin arasından mekiği geçiriniz. <p>Resim 3.2.18: Birleştirme</p>	 <p>Resim 3.2.19: Birleştirme</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mekiği çekiniz. ➤ Önceki pikolarının yarısı boyunda yapınız. 	 <p>Resim 3.2.20: Birleştirme</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yürüttüğünüz ipliğin üzerine, Piko şeklinde olacağından, diğer pikolar boyutunda yapınız. 	 <p>Resim 3.2.21: Yeni piko yapımı</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ 4 adet piko yapınız. ➤ Piko yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bittiğinde 5 adet piko olmalıdır. <p>Resim 3.2.22: Yeni piko yapımı</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız ➤ Pikoların yanına 5 adet ilmek yapınız. 	 <p>Resim 3.2.23: Yeni piko yapımı</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yürüttüğünüz ipliği çekerek sıkıştırınız. ➤ Yürüttüğünüz ipliğin üzerine 10 adet ilmek yapınız. ➤ Aynı şekilde istenilen kadar yapınız. <p>Resim 3.2.24: Yeni piko yapımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliği sıkıca çekiniz. ➤ İlmek yapımı işlem basamaklarını takip ederek uygulayınız. <p>Resim 3.2.25: Modelin tamamlanması</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

UYGULAMA SORUSU

- 1.Mekikle 10 cm düz ilmek yapınız.
- 2.Mekikle 10 cm piko yapınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Düz İlmek		
1. İpliği mekiğe taşmayacak şekilde sardınız mı?		
2. Aradan yürütülecek ipliği mekikten gelen ipliğin ucuna bağladınız mı?		
3. Aradan yürütülen ipliği serçe parmağına 2 defa doladınız mı?		
4. Bağlanan uçları parmaklarınızın üst kısmından geçirerek işaret ve başparmağınızla tutturdunuz mu?		
5. İşaret parmağınızla orta parmağınızın arasını 3-4 cm kadar araladınız mı?		
6. Mekiği baş ve işaret parmaklarınızın arasında yere paralel olarak tutunuz mu?		
7. Mekikteki ipliği biraz uzun bıraktınız mı?		
8. Avuç içinizi yere döndürdünüz mü?		
9. Mekiği işaret ve orta parmak arasında gerili olan ipliğin üstünden geçirip alttan aldınız mı?		
10. Mekiği çekerek ipliğin düğümlemesini sağladınız mı?		
11. Aradan yürütülen ipliğin altından girip üstünden çıktınız mı?		
12. Mekiği çekerek düğüm oluşturduğunuz mu?		
13. 10 cm yaptınız mı?		
Piko		
14. İpliği mekiğe taşmayacak şekilde sardınız mı?		
15. Aradan yürütülecek ipliği mekikten gelen ipliğin ucuna bağladınız mı?		
16. Aradan yürütülen ipliği serçe parmağına 2 defa doladınız mı?		
17. Bağlanan uçları parmaklarınızın üst kısmından geçirerek işaret ve başparmağınızla tutturdunuz mu?		
18. İşaret parmağınızla orta parmağınızın arasını 3-4 cm kadar araladınız mı?		
19. Mekiği baş ve işaret parmaklarınızın arasında yere paralel olarak tutunuz mu?		
20. Mekikteki ipliği uzun bıraktınız mı?		
21. Mekiği işaret ve orta parmağınızın arasında gerili olan ipliğin üstünden geçirip altından aldınız mı?		

22. Mekiği işaret ve orta parmağınızın arasında gerili olan ipliğin altından geçirip üstünden aldınız mı?		
23. Aradan yürütölen iplik üzerinde mekiğin ipliğinden 0,5 cm aralık bıraktınız mı?		
24. Mekiği işaret ve orta parmağınızın arasında gerili olan ipliğin üstünden geçirip altından aldınız mı?		
25. Mekiği çekerek ipliğin düğümlenmesini sağladınız mı?		
26. Mekiği işaret ve orta parmağınızın arasında gerili olan ipliğin altından geçirip üstünden aldınız mı?		
27. Yaptığınız ilmeği aradan yürütölen iplik üzerinde kaydırarak önceki düğümün yanına sıkıştırdınız mı?		
28. 10 cm yaptınız mı?		

DEğerLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, temiz ve aydınlık ortam sağlandığında ütü yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ütü yaparken dikkat edilmesi gereken noktaları yazılı kaynaklardan araştırınız.

4. ÜTÜ YAPMA

4.1. Bitmiş Ürünü Ütüleme

4.1.1.Ütülemenin Önemi

Ütü, yapılan işlemlerin güzel görünmesini sağlar. Kirlenmesini geciktirir. Yapılan ürünün net olmasını sağlar.

4.1.2.Ürünü Ütülemede Kullanılan Araç ve Gereçler

- Ütü
- Ütü masası
- Ütü bezi
- Su
- Su kabı

4.1.3.Ürün Özelliğine Göre Ütü Yapmak

Mekik oyasında kullanılan ipliğin ham maddesinin özelliğine göre ütü yapılmalıdır.

- Pamuklu iplikler çok hafif nemli olarak
- Yünlü iplikler hafif nemli ütü bezi ile
- Keten iplikler nemli bez ile ve kızgın ütü ile ütülenir.

4.1.4.Ürünü Ütülerken Dikkat Edilecek Noktalar

- Ütü yapılacak yer aydınlık olmalı,
- Ütünün altı temiz olmalı,
- Ütü yapılacak yer düz olmalı,

- Ütünün ısı ayarı ürünün iplik özelliğine göre yapılmalı,
- Ürün tersinden ütülenmeli,
- Ütü bezi kullanılmalı,
- Ürün iyice kurutulmalı, nemli bırakılmamalıdır.

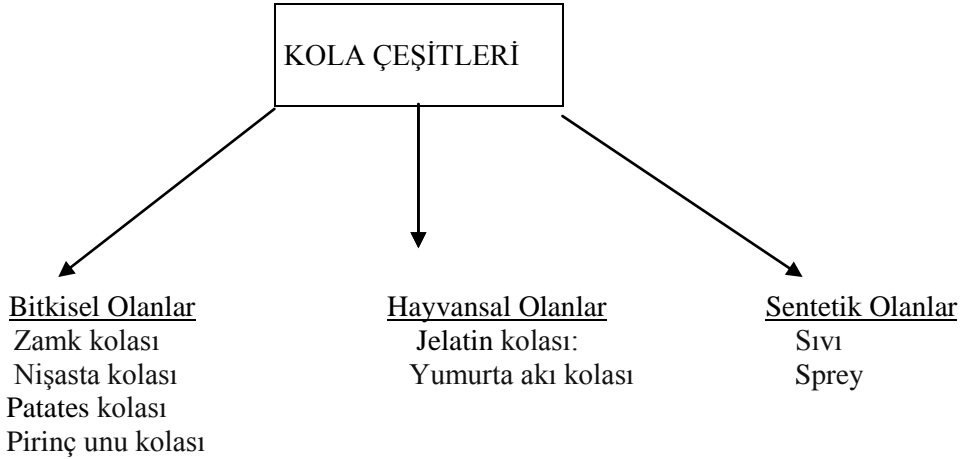
4.2. Ütüden Sararan Yerlerin Temizlenmesi

Ütüden sararan yerler hemen oksijenli su ile silinirse sararan yerler kaybolur.

4.3. Kola Çeşitleri

Ürünlere hafif bir sertlik vermek için yapılan işleme kolalama denir.

Evimizde kullandığımız örtülerle bazı giyim eşyalarına yıkandıktan sonra sertlik ve parlaklık vermek için kola yapılır. Bu iş için değişik maddelerden yapılan ya çiğ ya da pişirilerek hazırlanan kola, kumaşın cinsine göre uygulanır. Kumaşın cinsine göre seçim yapmazsak sonuç güzel olmaz. Kumaş yıkandıktan sonra, kumaşın cinsine göre zamk, nişasta, pirinç, patates, jelatin, yumurta akı gibi çeşitli kolalar kullanılır.

4.3.1. Kolaların Uygulama Şekilleri

➤ Zamk kolası:

1 litre su için 250 gr. zamk hesabı ile hazırlanır. Önce parça halindeki zamk (Arap zamkı) yıkanır. Üstünün kiri gittikten sonra ılık suda iyice eritilir, tülbentten süzülür, kullanılmak üzere şişelere konarak kaldırılır. Kola, kolalanacak kumaş için çok koyu olmuşsa içine istendiği kadar su katılarak sulandırılır. Toz zamk daha çabuk erir. 1 litre suda 20 gr. eritilen toz zamk muslin kumaşlara çok güzel bir canlılık verir. Yalnız bu kola, beyaz çamaşırların rengini biraz sararttığı için renkli çamaşırları kolalamada tercih edilir.

Sulandırılmış kola, içine kumaş batırılmadan önce, iyice karıştırılır. Sonra kumaş batırılır, biraz sıkılıp sudan çıkarılır. Kuru, temiz bir bez arasına konur, 15 dakika kadar bırakılır. Nemini iyice çektikten sonra tersinden ütülenir.

- **Nişasta kolası:** 1 litre suya 25 gr, nişasta konur. İyice karıştırılarak ezilir. Sonra su ısıtılır.
- **Patates kolası:** 4-5 tane çiğ patates, kabukları soyulup rendelendikten sonra, 4-5 litre soğuk suyun içine konup bir süre bırakılır. Sonra su süzülerek bir kaba alınır. Kolalanacak kumaşın bir ucu bu suya batırılıp ütülenir. Çok sert olursa biraz daha sulandırılır. Beyaz, krem rengi çözmeler, ipekli kumaşlar, margizetler temizlendikten sonra hafif patates kolasına batırılıp ütülenecek olursa yeni gibi olur.
- **Jelatin kolası:** Daha çok, renkli şifon, vual gibi ince kumaşları temizledikten sonra hafif sertleştirmek için yapılır. 1 litre sıcak suyun içine, istenen sertliğe göre, 1-2 tabaka jelatin konur, iyice karıştırılarak eritilir. Sonra kolalanacak parça bunun içine batırılır. Sudan çıkarılıp sıkılarak düz bir masa üstüne gerilir. Tüzsüz kuru bir bezle üstü bir kere silinir.
- **Yumurta akı kolası:** Daha çok eni dar, renkli dantellere, oyalara yapılır. Tül perdeler yumurta akı ile kolalanacak olursa perde yumurta akına batırıldıktan sonra gerilerek kurutulmalıdır. Yer elverişli değilse, kolaya batırılmış perde penceredeki yerine asılır. Altına ya kalın bir bez ya da gazete kâğıtları konarak damlayan suların döşemeyi kirletmesi önlendikten sonra perde asılı olarak kurumaya bırakılır. Küçük dantel örtüler, oyalar da önce masaya gerilir. Bezden temiz bir tampon yapılır. Bu tampon yumurta akına batırılır, oyalar ayrı ayrı tamponlanarak kolalanıp gergin olarak kurutulur.
- **Pirinç unu kolası:** En iyi koladır. Yeni çamaşırları, bebek takımlarını kolalamada kullanılır. Biraz pahalıdır. 1 litre suya 25 gram pirinç koyarak hazırlanır. Bu kola çamaşırlara ayrıca bir parlaklık da verir.
- **Sıvı sentetik kola:** Kola maddesini bir küvete boşaltınız (Tercihe göre istenirse su ilave edebilirsiniz.). Yapılmış ürünü nemliyken küvetin içine yerleştiriniz. Biraz bekledikten sonra ürünü sıkarak çıkarınız, silkeleyiniz ve kurutunuz tersinden ılık ütü ile ütöleyiniz.
- **Sprey kola:** Ürünün kolalanacak bölümlerini temiz bir örtü üzerine yayınız ve kutu (içindeki karışımın homojen hale gelmesi için) kuvvetlice sallanır. 40 derecelik açı yapacak şekilde eğimli olarak tutularak kutunun düğmesine basılır ve kolalanacak yüzeylere püskürtülerek kolalanır.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, ütü yapabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Aydınlık bir ortamda ütü yapınız.	➤ Işığı açınız.
➤ Ütü masasını hazırlayınız.	➤ Ütü masasının temiz olmasına dikkat ediniz.
➤ Ütünün suyunu doldurunuz.	➤ Kullandığınız ütü çeşidine göre su doldurunuz.
➤ Ütüyü hazırlayınız	➤ Ütünün altının temiz olmasına dikkat ediniz. ➤ Yapmış olduğunuz ipliğin cinsine uygun olarak ütünün derecesini ayarlayınız.
➤ Ütü bezini hazırlayınız.	➤ Ütü bezinizin temiz olmasına dikkat ediniz.
➤ Ürünü ütü masasına yerleştiriniz.	➤ Oyanın tersini ütü masasına yerleştiriniz.
➤ Ürünün üzerine ütü bezi koyarak ütüsünü yapınız.	➤ Oyayı boy yönünde ütöleyiniz.
➤ Ürünün iyice kuruması için seriniz.	➤ Leke oluşmaması için uygun bir yere seriniz.
➤ Ütünden dolayı sararan yer varsa temizleyiniz.	➤ Sararan yerlere uygun temizleyici madde kullanınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, ürününüzün kolasını yapabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kolalama yapılacak yerin aydınlık olmasına dikkat ediniz.	➤ Işığı açınız.
➤ Kola malzemelerini hazırlayınız.	➤ İpliğinizin cinsine uygun kola malzemesini hazırlayınız.
➤ Seçtiğiniz kola çeşidini uygulayınız.	➤ İşlem basamaklarına dikkat ederek kolalayınız.
➤ Kolalama işleminiz bittikten sonra ürününüzün kuruması için seriniz.	➤ Ürününüzü temiz bir yere seriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

UYGULAMA SORUSU

1.Mekik oyasını ütöleyiniz ve kolalayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ütü yaptığımız yer aydınlık mı?		
2. Ütü masasını temizlediniz mi?		
3. Ütünün suyunu doldurdunuz mu?		
4. İpliğin cinsine uygun olarak ütünün derecesini ayarladınız mı?		
5. Ütü bezini hazırladınız mı?		
6. Ütü beziniz temiz mi?		
7. Ürünü ütü masasına yerleştirdiniz mi?		
8. Ürünün üzerine ütü bezi koyarak ütüsünü yaptınız mı?		
9. Ürünün iyice kuruması için uygun bir yere serdiniz mi?		
10. Ütüden sararan yer var mı?		
11. Ütüden sararan yer varsa temizlediniz mi?		
12. Kolalama yapılacak yer aydınlık mı?		
13. Kola malzemelerini hazırladınız mı?		
14. Seçtiğiniz kola çeşidini uyguladınız mı?		
15. Kolalama işleminiz bittikten sonra kuruması için serdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda kalite kontrolünü yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kalite kontrolünün işlem basamaklarını yazılı kaynaklardan araştırarak sınıfta arkadaşlarınıza anlatınız.
- Leke çeşitlerini araştırınız.
- Leke çıkarma yöntemlerini araştırınız.

5. KALİTE KONTROL

Hataları bulmak ve yapılan ürünün tekniğe uygunluğunu belirlemek için yapılan uygulamalara kalite kontrol denir.

Kalite kontrol yapılırken; oya tekniğine uygunluğuna, ürün ölçülerine uygunluğuna, ütüleme işleminin tekniğine uygunluğuna ve ütü yaparken oluşan lekelerin giderilmesine dikkat etmek gerekir.

5.1. İplik Temizleme

Mekik oyasında iplik temizleme, ürün yapılırken uygulanmalıdır. Ürün bittikten sonra kalan iplikler tığ ve iğne yardımı ile ilmeklere tutturulup makasla kesilmelidir.

5.2. Leke Çeşitleri

- Çay lekesi
- Kan lekesi
- Kahve lekesi
- Çikolata lekesi
- Pas lekesi
- Ütüde sararan yerler

5.2.1.Leke Temizleme Yöntemleri

- **Çay Lekesi:** Beyaz ipliklerdeki leke limon suyuyla silinmeli ve soğuk suyla durulanmalıdır. Renkli iplikteki taze lekeler yumurta sarısı suyla karıştırılarak ovalanmalıdır. Eski bir leke ise gliserinli suyla silinmelidir.
- **Kan Lekesi:** Beyaz ipliklerdeki leke oksijenli suyla ıslatılmalıdır. Sonra sabunlu ılık suda yıkanmalıdır. Renkli ipliklerdeki lekede ise nişasta suyla karıştırılarak bir hamur yapılmalı, hazırlanan karışım lekeli yere sürülerek kuruması beklenmelidir. Sonra fırçalayarak temizlenmelidir.
- **Kahve Lekesi:** Leke tazeysen üzerine biraz tuz dökülmelidir. Beyaz pamuklu ipliklerde leke oksijenli su ile silinmeli, yeterli olmazsa çamaşır suyu kullanılmalıdır. Renkli ipliklerde lekeli kısma biraz gliserin sürülmeli ve ılık suyla durulanmalıdır.
- **Çikolata Lekesi:** Kumaştaki çikolata lekesi için en iyi yol gliserinle ovup yağ emici iki kâğıt arasında bir süre bırakmak ve yağın iyice emilmesini sağlamaktır.
- **Pas Lekesi:** Lekenin üzerine limon damlatıp ütülenir.
- **Ütüde Sararan Yerler:** Sararan kısım nemlendirilmelidir. Üstüne mısır nişastası serpilmeli ve bir bez aracılığıyla ütüyle kurutulmalıdır.

5.2.2.Leke Temizlemede Kullanılan Araç ve Gereçler

- Düz bir zemin
- Leke çıkarıcılar
- Temizleyiciler
- Ovucular ve emiciler
- Asitler
- Ağartıcılar
- Küvet
- Ütü
- Ütü bezi
- Temizlemek veya silmek için bez

5.2.3.Leke Çıkarmada Dikkat Edilecek Esaslar

- Aydınlık bir yerde yapılmalı.
- Kullanılacak yer temiz olmalı.
- Leke çıkarma yöntemleri uygulanırken leke çıkarıcı ürünleri daima havadar bir odada kullanılmalı.
- Ürünün iplik özelliğine dikkat edilmeli.
- Sıvı lekeler hemen bir kâğıt havlu ile kurulmalı.

-
- Lekelere hemen müdahale edilmeli.
  - Lekeyi dağıtmamak için aşırı ovmaktan kaçınılmalı.
  - Lekeli yerler asla ütülenmemeli.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayarak, yaptığınız ürünün kalite kontrolünü yapabileceksiniz

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ürünün ölçüye uygunluğunu kontrol ediniz.	➤ İstenilen ölçülerle karşılaştırma yapınız.
➤ Hatalı ve eksik yerleri tespit ediniz.	➤ Hatalı ve eksik yerleri düzeltiniz.
➤ Mekik oyası bittikten sonra kalan iplikleri tığ ve iğne yardımı ile ilmeğe tutturup makasla kesiniz.	➤ Kalan iplikleri kesiniz.
➤ Leke kontrolü yapınız.	➤ Lekeli yerleri uygun temizleme yöntemi uygulanarak temizleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

UYGULAMA SORUSU

1.Yaptığınız mekik oyası ürününüzün kalite kontrolünü yapınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ürünün ölçüye uygunluğunu kontrol ettiniz mi?		
2. Hatalı ve eksik yerleri tespit ettiniz mi?		
3. Tespit ettiğiniz yerleri düzelttiniz mi?		
4. Mekik oyası bittikten sonra kalan iplikleri tığ ve iğne yardımı ile ilmeklere tutturup makasla kestiniz mi?		
5. Leke kontrolü yaptınız mı?		
6. Varsa lekeli yerleri uygun temizleme yöntemi uygulayarak temizlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A. Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

- 1.( ) Mekiğe iplik fazla sarılmamalıdır.
- 2.( ) Düğümleri fazla sıkmamak gerekir.
- 3.( ) Düğümler sağ elin baş ve işaret parmağı ile tutulmalıdır.
- 4.( ) Mekik sağ elle yatay hareket etmelidir.

B. Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

5. Aşağıdakilerden hangisi ipek iplikler grubuna girer?

- a. Merseze b. Orlon c. Sicim d. Floş

6. Aşağıdakilerden hangisi sentetik iplikler grubuna girer?

- a. Dantel b. Naylon c. Koton d. Sicim

7. Aşağıdakilerden hangisi mekik yapılması için uygun değildir?

- a. Karton b. Fildişi c. Plastik d. Kemik

8. Aşağıdakilerden hangisi bitkisel kola çeşididir?

- a. Jelatin kolası b. Sprey c. Nişasta kolası d. Sıvı

C. Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

9. Ortadan perçinle tutturulmuş, birbirine yakın, benzeri iki parçadan meydana gelen, mekik oyası yapımında kullanılan araca ..... denir.

10. Mekik oyası yaparken fazlalık iplikleri kesmek için .....kullanılır.

11. Mekik oyasında motifleri birleştirmek için ..... kullanılır.

12. Mekik ile ipliğin üzerine yapılan düğümlere ..... denir.

13 ..... iki ilmek arasının açık bırakılıp sonra sıkıştırılması ile meydana gelen çıkıntılardır.

14. Hataları bulmak ve yapılan ürünün tekniğe uygunluğunu belirlemek için yapılan uygulamalara ..... denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Doğru
5	D
6	B
7	A
8	C
9	Mekik
10	Makas
11	Tığ
12	Düz ilmek
13	Piko
14	Kalite kontrol

KAYNAKÇA

- KORKUSUZ Süheyla, **Nakış**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992.
- ERONÇ Perihan, **Giyim Süsleme Teknikleri**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1984.